

POPULÁRNY OKULTIZMUS

RUDOLF STEINER

GA 94

I. úvod

28. júna 1906, Lipsko

Cieľom týchto prednášok je priblížiť teozofickú svetovú koncepciu a jej súvislosti. Budeme sa musieť vysporiadať s problémami, ako je príčina smrti, príčina utrpenia, pôvod zla a tak ďalej. Vychádzajúc z človeka, z jadra jeho bytosti, budeme študovať veľký zákon reinkarnácie a karmy, ako aj pôvod človeka, Zeme a slnečnej sústavy. Navyše o spôsobe, akým sa veľké pravdy prejavujú, najmä v kresťanstve a v rôznych náboženstvách. Okultizmus, múdrosť skrytých bytostí, hľadá na človeka tak, že viditeľná časť jeho bytosti, fyzické telo, tvorí prvý člen. Ako na hmotnú formu sa naň pozerá ako na iné neživé predmety. Druhá časť alebo člen je éterické telo, ktoré je neviditeľné a jemnejšie ako fyzické telo. Môžeme teda povedať: v horných častiach ľudskej bytosti je éterické telo obrazom fyzického tela, ale v dolných častiach nadobúda inú formu. Slepý narodený človek považuje opis vidiaceho človeka za fantáziu; rovnako sa zaobchádza s opismi tých, ktorí jasnozrivo vnímajú éterické telo. V súčasnosti je to asi tristo alebo štyristo ľudí a všetci, ktorí majú túto jasnovidnú schopnosť. Ale drieme v každom človeku; z tohto dôvodu budú veci predstavovať o sto rokov úplne iný aspekt. V blízkej budúcnosti dôjde k obrovskému pokroku aj v technickej oblasti.

Moderná teozofia je len základnou súčasťou okultizmu. Dnes nie je možné naučiť viac. Schopnosť duchovného videnia sa rozvíja prostredníctvom vnútorného vzdelávania. Tí, ktorí sú obdarení jasnozrivosťou, vidia éterické telo takto: v prvom rade musia úplne odvrátiť svoju pozornosť od fyzického tela, musia ju – takpovediac – úplne vsugerovať. Sugescia, hypnóza, abnormálne stavy duše, znížený stav vedomia, pozitívna a negatívna sugescia, ktoré škodia osobe, na ktorej sa praktizujú, to všetko nemá nič spoločné s teozofiou, ako sa tu myslí. Tí, ktorí rozvíjajú svoje vyššie sily duše, sú schopní svojou silou vôle vyhodiť zo svojho zorného poľa celú zmyslovú realitu ľudskej bytosti alebo predmetu, ktorý stojí pred nimi. Rovnaký priestor, ktorý zaberá fyzické telo, bude potom namiesto toho obsadený formou podobajúcou sa človeku, pozostávajúcou z vnútorne svietiacej formy síl, ktorá je veľmi podobná ľudskej bytosti súčasnosti, až na to, že éterické telo mierne vyčnieva nad hlavu. V rastlinách, zvieratách a deťoch výrazne prevažuje fyzická hlava.

Tretím členom alebo časťou človeka je astrálne telo. Najprv to treba študovať viac z vnútorného hľadiska. Keď pred nami stojí človek, môžeme sa rukami dotknúť jeho fyzického tela. Nechajme teraz bokom éterické telo. Tam, kde vo fyzickom tele existujú svaly, kosti a nervy, existuje aj určité množstvo inštinktov, bolestí, radostí, ideálov a vášní. Všetky sú rovnako skutočné ako tie predchádzajúce. Toto je astrálne telo videné zvnútra. Pri pohľade zvonku astrálne telo vôbec neexistuje, čo sa týka sily videnia obyčajných ľudí. Ale keď prejdeme výcvikom duše, naučíme sa poznať aj astrálne telo, ako sa nám javí ako duša človeka. Astrálne telo je označené ako aura.

Divoká nekontrolovaná vášeň je ako matný červený oblak, ktorý prechádza astrálnym telom; čistý ideál vysiela bielo-zlaté lúče. Maliari minulých čias, ktorí boli ešte tesnejšie spätí s jasnovidnosťou, maľovali túto auru rôznymi spôsobmi. Ľudia, ktorí majú veľkú dávku sympatií a lásky k svojim blízkym, sú obklopení

zelenkavou aurou; náboženské cítenie, náboženská vrúcnosť, vysíela modré lúče. Aura je jednoducho vonkajším vyjadrením vnútorných inštinktov, vášní a tak ďalej. Vonkajšia forma aury je úplne odlišná od formy fyzického tela a obklopuje človeka a zahaľuje ho do akejsi oválnej formy. Táto forma svetla sa vznáša okolo človeka a vysíela lúče.

O niekoľko desaťročí budú mať tieto pravdy nesmiernu hodnotu vo vzdelávaní, v pedagogike. Veľa sa získa, keď bude duchovná veda zahrnutá do nášho vzdelávacieho systému. Vo vonkajšom živote má nesmierny význam.

Pozrime sa teraz na dieťa s ohľadom na tieto tri telá. U dieťaťa sa nevyvíjajú súčasne. Od prvého do siedmeho roku sa fyzické telo rozvíja; ostatné dve telá nie sú slobodné a ovplyvňujú fyzické telo zvnútra. V dôsledku toho je v tomto období jediným spôsobom výchovy dieťaťa pracovať na jeho fyzickom tele, pretože ostatné dva články jeho bytosti sa ešte musia rozvinúť. Zdravá výchova sa preto zdrží predčasného ovplyvňovania éterického tela a astrálneho tela. Od prvého do siedmeho roku dieťa potrebuje viditeľné, vnímateľné obrázky, príklady atď. Viditeľné prostredie dieťaťa by preto malo byť čisté, a to platí aj pre myšlienky ľudí okolo neho. Pretože dieťa je schopné cítiť dobré a zlé myšlienky. Mali by sme sa snažiť zbystrovať a rozvíjať zmysly dieťaťa. Treba stimulovať jeho fantáziu. V dôsledku toho by sa dieťaťu nemali dávať krásne hotové veci na hranie. Namiesto toho by mal urobiť niečo pre seba, formu atď. To dieťa prebúdza a rozvíja sily jeho fyzického tela. Preto zrušte krásne hračky! ...

V siedmom roku dieťaťa nastáva zvláštna zmena, pretože časť éterického tela sa uvoľňuje, a preto by sme teraz mali začať pôsobiť na éterické telo. Akým spôsobom môžeme pôsobiť na éterické telo? Na začiatok si všimnite proces, ktorý sa odohráva, keď zomrieme. Leží tam len fyzické telo, zatiaľ čo éterické telo a astrálne telo sa od neho oddeľujú a stúpajú. Nie je to to isté, keď

spíme. Keď spíme, éterické telo je stále spojené s fyzickým telom ležiacim na posteli a oddeľuje sa od nich len astrálne telo. Ale vo chvíli smrti sa v človeku odohráva niečo veľmi zvláštne: celý jeho minulý život leží pred jeho pamäťou a prechádza okolo neho. Niekedy sa to môže stať vo chvíľach veľkého nebezpečenstva, napríklad keď sa človek topí alebo sa náhle zráža z veľkej výšky a potom nadobudne vedomie. V takých chvíľach sa mu pred dušou vynára celý jeho minulý život. Čo sa naozaj stalo? Jeho éterické telo bolo voľnejšie spojené s fyzickým telom. Niečo podobné sa deje, keď časť tela „zaspí“, alebo keď podviažeme, podviažeme končatinu. Keď je prst podviazaný, jasnovidec vníma, že éterické telo prsta visí dole, je uvoľnené. U hypnotizovaného človeka je tento stav veľmi nebezpečný, pretože jeho éterický mozog bezvládne visí na oboch stranách jeho fyzickej hlavy. Keďže éterické telo je nositeľom pamäti, po smrti sa pred nami vynára pamäťové tablo. Keď sa éterické telo emancipuje od fyzického tela, môže sledovať svoje vlastné pohyby a pamäť je slobodnejšia ako kedykoľvek predtým. Normálne éterické telo napĺňa fyzické telo ako hustý oblak svetla. A až do smrti fyzické telo bráni jemnejším vplyvom a silám éterického tela.

Od siedmeho roku sú sily éterického tela dieťaťa voľné a od siedmeho do štrnásteho roku by sme preto mali pracovať na jeho pamäti a rozvíjať ju. Keďže éterické telo dáva všetko najavo vo forme obrazov, dieťa by malo dostávať obrazy v podobenstvách a mali by sme na ňom pracovať pomocou rozprávok a krásnych príbehov. Počas tohto obdobia dieťa akceptuje všetko z poverenia svojich rodičov ako učiteľov.

Astrálne telo sa úplne emancipuje od štrnásteho do 21. roku. Začína sa odvíjať s pubertou, teda u dievčat o niečo skôr ako u chlapcov. Astrálne telo je nositeľom rozumu, vedomého úsudku. Počas tohto obdobia budeme schopní ovplyvňovať astrálne telo rozvíjaním sily úsudku. Ak sa o to pokúsime skôr,

hrešíme dieťa, najviac by mu to uškodilo. Príde čas, na ktorý sa v pedagogike uplatní veda o duchu.

Človek zdieľa svoje fyzické telo so všetkým minerálnym, svoje éterické telo so všetkými rastlinami, svoje astrálne telo so všetkými živočíchmi. Ale človek sa povznáša nad všetky tieto veci prostredníctvom svojho sebauvedomenia, cez malé slovo „ja“, ktoré je jedinečné svojho druhu. Lebo „ja“ je jediné meno, ktoré si každý môže dať len sám sebe.

Toto je veľmi významný fakt. V starovekom hebrejskom náboženstve mohol okultné slovo „ja“ vysloviť iba najvyšší zasvätenec, veľkňaz. Bol to slávnostný kultový okamih. Celé zhromaždenie čakalo na vyslovenie slova „Jahve“ (čo znamená „ja“) a zhromaždeným ľuďom, ktorý bol naplnený úctou, prebehol záchvev svätej bázne. Jahve je Boh, ktorý hovorí v človeku... a na slovo Jahve (Jehova) sa hľadelo ako na „nevysloviteľné meno“. Je to hlas, ktorým Boh začína hovoriť v človeku. Toto slovo do nás nikdy nemôže vstúpiť zvonku. V slove „ja“ sa večné dotýka prechodného.

Takto sme sa naučili poznať štyri časti ľudskej bytosti: fyzické telo, éterické telo, astrálne telo a jadro človeka, „ja“ alebo Ego. V momente smrti sa éterické telo, astrálne telo a Ego oddelia od fyzického tela. Éterické telo a astrálne telo sa postupne rozpúšťajú, až kým Ego nevstúpi do Devachanu, kde zostane, kým nezačne nový život na Zemi.